

„Edinost“ izhaja vsako drugo in četrto sabota vsakega meseca in velja za Trst vse leto gl. 2 kr.—
 runaj Trstu po pošti vse leto . 2 . 40
 polu leta . 1 . 20
 četrt . — . 70

Za oznanila, kakor tudi za „poslanice“ se plačuje za navadne tristočne vrste:

8 kr. če se tiska 1 krat
 7 2 krat
 6 3 krat

Za veče črke po prostoru.

EDINOST

Posamezne številke se dobivajo po 7 kr. v tabakarnah v Trstu pri pošti, pod obokom tik Kalistrove hiše, na Belvederu pri g. Bertolinu, V okolici: Na Opčinalh v loteriji, na Proseku pri g. Gorjupu, v Barkoli pri g. Ani Takan in v Bazovici pri Ani Tuš, v Skednji pri Fr. Sancin M. Magdaleni zg. J. Ježu. Naročnina in vsa pisma naj se pošljajo uredništvu v Trstu Via Ponte nuovo N.° 1—1080.

Glasilo slovenskega političnega društva za Primorsko.

„V edinosti je moč“.

Kak bi moral biti cesarski namestnik v Trstu?!

Mi nismo hoteli danes spregovoriti o c. namestniku v Trstu, da bi dražili ali brez uzroka navedili stvari, ampak v korist državi in vsej Primorski, katera čaka uže leta od tržaške namestnije silno potrebne reformacije. Da se pa stvar more na boljše obriniti, odvisno je vse le od c. namestnika. Cesarski namestnik v Trst moral bi paziti naj prvo, da se uže celemu svetu znane, laške demonstracije indirektno omejijo in odpravijo. Tako proti avstrijsko rogovilenje se pa ne da tako lahko zatreti z policijo, kakor pa z sredstvi katere se le v večini prebivalcev Primorja najdejo. Narodu, kateri je lojalen, ki pri vsaki priliki slovesno pokaže udanost in zvestobo do cesarja, moral bi namestnik na roke iti in na Dunaji zanj povzdigniti svoj glas. Namestnik v Trstu moral bi gorko na srcu imeti Slovence kateri so temelj Primorski, nemajo ni v Trstu niti v okolici ene slovenske štirirazredne šole. Po takem potu ulada sama sili naš živelj, da se dobre moči zgubljevajo in polasčijo.

Kakor skušnja uči, imamo v Trstu več hudih renegatov in zagrizenih lahonov naše krvi in našega naroda le zato, ker so se v laških šolah škodljivega lahonskega duha naserkali, da ne marajo ni za narod, ni za državo, ampak škilijo z lahonskimi rogovileži v Italijo. Zakaj vlada na svoje stroške vzderževa nemško gimnazijo, realko in normalko? — Zakaj ne bi vzderževala za naše davke vsaj slovenske male štirirazredne šole? — Koliko je Nemcev v Trstu? Uprisanje je lahko, tako malo število, da se jih kot Nemce še računati ne more mej slovensko in laško narodnost, in vendar ulada na leto na tisoče potrosi naših krvavih davkov zanje. To bi morala biti največja briga namestnika v Trstu, kajti, kmalo bi se priredilo obilno zvestih rodoljubov Avstriji, ki bi bili nova obramba proti lahonskim težnjem, živa meja aspiraciji takraj in unkraj Adrije.

Cesarski namestnik v Trstu moral bi vse popraviti, kar so drugi predniki zakrivali. Mestni magistrat in starešinstvo je premalo od ulade nadzorovano, pri mestnih sejah so se godili minolo leto škandali, ker

je mestni župan sam stvar podpiral, mesto, da bi po vsakem pravu sirove čine zabranjeval.

V Trstu so nekatere društva, ki pri vsaki priliki, naj bode uže kakor hoče, razvijajo zastavo odtrganja od Avstrije, pokažejo pri vsaki priliki jasno svoj načert, katerega potiple vsak le nekoliko zbujen človek, le policija ne vidi, ali ni smela viditi dostikrat. Na take škodljive društva moralo bi namestništvo bolj pritiskovati, boljše je kal izdreti, ko močno deblo izrovati in upogniti. Naj le kedo gre v krog takih društev posebno pri veseljih čul in videl bode, ter mislil, da je kde na laškem a ne v Avstriji. Novi namestnik v Trstu moral bi pa glavno rano zaceliti na domačem životu, katero preuzročujejo zgol inostranci iz ptujine in v prvi versti Lah. Da se iz laške dežele v Trstu prebivalstvo nabira in množi, ravno to povzroči vse zlo in homatije. Cesarski namestnik moral bi spreviditi tudi to, da Lah ali lahon je in ostane zvest patriot svojega naroda, bodi si tudi v cesarski službi. Skušnje nas učijo, da so uradniki laške narodnosti v takih krajih kakor je Trst in Trient škodljivi, ne mislimo tu vse le do malega izjemka, to smo imeli večkrat priliko pri volitvah opazovati. Pred vsem pa bi moral novi namestnik podpirati terjatev, da bi se ravnopravnost pri magistratu in drugih uradih dejansko veršila, vsakemu svoje in vsem enako, to naj mu bode geslo in namestnik bo v Primorcih našel zvesto podporo in terdno stališče v svojo veliko zadovoljnost.

Čigovo je Primorsko?

Narodnost dežele ni v materijalnih zadevah iskati, ampak ona je v jeziku in sočutji mož, ki je iz korenin svojih pradedov izraslo. Čigave so primorske goré? Čigavi so temni gozdi in prijetni logi? Imetje narave, katere obdeluje narod ki jih zaseda. Hanibal je prekoračil meje, planin, Napoleon enako in oba sta skušala urediti meje narodov. Ravno to je skušal kralj Alboin, ki so ga spremljevali Longobardi, Sasonci in Slavjani stopivši verh Nanosa zaklical je „to je moja Italija“! Narodnost dežele ni prava onih, kateri so bili nekedaj in niso

več, ampak tistih, kateri zasedajo sedaj pokrajine v veliki večini. Večina deželjanov odloči narodnost, ni pergamenti, ni diplome tudi ne umetne večine municipalnih in deželnih zborov, ki so v manjšini, katere danes tlačijo frivolno narod, ki jih bode uladal v bodočnosti brez ozira.

Dežela avstrijske monarhije ki se zove Primorsko je slovanska od Idre do Kvarnera, to nam dokazuje večina naroda, kateri govori slavjanski jezik. To poterdujejo vsi avstrijski Slovani, to znajo Nemci in velika Rusija naj potrebnejši zaveznica Avstrije. Gotovi smo, da, ako bi ne bila Avstrija dovolj mogočna ubraniti Primorja ugrabljivemu ptujcu, vsi zapadni narodi stoje na naši strani, ki bi zabranjevali prekoračiti Idro. Možje, kateri stoje sosedni Italiji na kermilu znajo, kar nas veseli; pa je zopet mnogo takih ki nečejo znati in one opozorujemo na znani laški pregovor: „Naj nevernejši korak je, izstop v sosedno deželo“.

Primorska je slovanska, to dokazuje večina 63% je Slovanov mej tem 2 tretinji Slovencev drugi so Hrvatje. Italijanov je, kateri vedno po svojih listih trobijo „naša dežela, naša kultura“ samo 31% toraj manjšina, katera jasno kaže razmere Primorske. Nemcev je le 6%, ali vendar ta laška in nemška manjšina podjarmuje slovansko večino. Pa če bi, kakor nameravajo nekatere lahonski sanjači, Primorsko priklopilo Italiji povekšalo bi se število Slovanov v okviru juliških planin. Število Primorcev dokazuje tudi narodnost, katera ni kaka verska preteklost, kakor je romanstvo zvonika sv. Justa, spominki v Poreču in Pulji, ampak stalno živo, ker Slovani primorja govorijo svoj jezik, so v svoji lastni hiši, v prsih pa nosijo slovansko čustvo, kakor drugi avstrijski Slovani. Bedarija je, kedor misli, da naš narod ni duševno zbujen, v sedanji dobi siromašno berači pred durmi, treh deželnih zborov Primorske, katerega ne spoštuje laška manjšina, mora spoštovati nekoliko advokatov, kateri si usojevajo le zato mogočnost, ker so odvetniki.

Slovanska večina Primorcev živi na jadranskih obalih, na katerih se okrepcuje v zvezi drugimi Slovani Avstrije. Da je naš narod zaostal, uzrok je temu da so ga obdajali vedno s železnimi sponami Latinci od ene strani, od druge Nemci, proti Turkom pa se je moral stoletja bojevati, da je

zaostal duševno, mej tem ko so se drugi narodi svobodno izobraževali.

Slovansk ženi je pozvan za misijonarja miru, kateri povsod dobro opravi, le za se ni storil skoraj ničesa. Pri vseh stoletnih mukah in robstvu se ni utrudil, ampak se dan danes kot evropejski dobrotnik civilizacije in človečanstva nadaljuje svojo pot brez kesanja. Mnogo se je pisalo, da je polasčeni Trst in glavno mesto Primorske, na slovanski zemlji, ni nam treba tega znati od drugih, kar vsaki dan se svojimi očmi vidimo. Trst ni samo sè Slovanstvom obdan, ampak v njem samem stanuje Slovanstvo in le malo rodbin je tu, katere bi ne imele slovanskega pokolenjenja.

Lokalne novine tržaške večkrat z blatom ometujejo Slovanstvo v Primorju, ker so plačane z tujim denarom, da bi zbudile pozornost v sosednji Italiji in dokazale černo za belo.

Gorica je slovanska, kar uže ime kaže, slovanska je Istra razun primorskih mest v katerih je jezik in značaj bolj italijansk kot v Trstu.

Poreč ima laški deželni zbor, kateri na leto 100 tisoč gl. požre, kako neprijetno je to za slovanstvo v Istri. Rovinj ima preveč pismoukov, dosta pravn in klečoplastva, ima tudi stransko železnico, ki ne more mnogo časa biti. Najznamenitejši je v Pulji amfiteater ostalina starodavnih gospodarjev, od katerih ni več duha ni sluha, ali Slovan je še tu in se množi od leta do leta.

Naravnost se mora reči da slovanski narod v Primorju, ki ima meje od Predela Idre do Kvarnera stoji v duševni zvezi z vsemi ostalimi avstrijskimi Slovani. Ravno v tem leži njih naravna moč, katera se krepi od dne do dne. Njih pravice in tirjatve so neodvisne, proste vseh stisk. Laška manjšina v Primorju bode tedaj rekla svojim sanjačem, kateri so v svoji brezobzirni irredentarski pijanosti dražili v lastno pogubo avstrijske Lahe in jim gradove v oblake zidali: „Stojte dosta časa ste se šalili z nami in govorili o Italiji in Italijanih, pa te ime na so bile lažljivo sleparsko blago za vaše tihotapne umazane namere“. Laška manjšina v Primorju se ziblje v zgolj sanjarijah, veliko je h temu pripomoglo tudi ker jih je ulada zdatno v svojo škodo podpirala.

Velike zasluge si bo pridobil tisti, kateri bode stergal krinko lahonski stranki raz obraza, katera le za Laško propagando dela in si žepe polne z tujim in občinskim denarjem.

Zatoraj bode večina slovanskega Primorja vedela tudi za naprej, odverniti vsako nezgodo, dokler ji zasije solnce prave svobode.

Dopisi.

Iz Brega.

Kakor drugod je tudi pri nas letina revna. Vina malo, turščice še manj, fižola se ni pridelalo še za seme ne. Kar se tiče

vina, moramo reči da čeravno ga ni obilo, je vendar prav dobro. Mnogo let uže, ni bilo grozdje tako zrelo, lepo in zdravo kakor letos. Le škoda, da se ne mora takó pošteno in dobro blagó po primerni ceni prodati, kajti prihaja preveč unanjega vina, ki ne more biti iz tertne jagode ampak fabrikacija. Vlada bi morala nvažanje prepovedati, ali vsaj vsa zunanja vina kemično preiskovati. Težko nabere kmetič denar za davkarijo, priterga si na marsikom potrebnem in preveč uže bi bilo če bi še dalje razne mešanice kup našim vinom kvarile.

27. t. m. je leto odkar smo se zbrali na taboru v Dolini. Mnogo se je pisarilo o njem; na zahodu in daljnem severu so se odmevale prisege in glasi ubozega še zane-marjenega Slovenca. Stara slovenska navada je, da se še dolgo pozneje spominjamo na takó važne duove — obhajamo obletnice, petletnice i. t. t. Radi tega mislim ne bó zamudila verla „Edinost“ a sè tukajšnjimi rodoljubi vse potrebno napeljati, da se napravi veseli dan v spomin pomenljivega tabora. Mislim, da se lahko tudi spominek do istega časa napravi.

Še nekaj mi teži serce, a zderžujem se, saj mogoče da se vse še popravi.

Kritični politični pregled.

Deržavni zbor je odpert, v njem so po dolgem času zbrani zopet zastopniki vseh dežel takraj litave. Cesarjev prestolni govor je povsem veljaven, posebno pa, ker omeni na prvem mestu Čehe, da so vsi na klic cesarja, v deržavni zbor stopili, v katerem bodo lahko v spravi in pravu dosegli svoj namen. Prestolni govor navede delo, ki ga bode imel deržavni zbor in omeni brambovska postava, katera pride kmalu na versto, da se ohrani mogočnost in upliv deržave ako bi nastala vojna doba.

Mej drugimi omeni govor tudi, da se bode za sirote in zapuščene udove skerbalo, katerih možje so v armadi. Za upravo v Bosnji in Hercegovina se bode v posvet predložila nova postava.

V deržavnem gospodarstvu obeta prestolni govor dosti dobrega. Za povzdigo domače oberti in trgovine so pripravljene veliki načerti.

Konečno omeni prestolni govor da se sosednimi deržavami živimo v miru, in da so naši vojaki zasedli pokraj novopazarski na podlagi berlinske pogodbe.

Konec govora se glasi: Veliko dokazov zvestobe in udanosti mojih narodov, kakor njih glasov po spravi in miru, v katerem so moji narodi stoletja živeli, osladejo mi srce. Ti glasovi so mi porok, da ste tudi Vsi z enakim čutom navdušeni ter se bode te sporazumeli na splošni blagor. Avstrija bo zvesta svojemu historičnemu poklicu, varstvu pravicam svojih dežel in narodov, kateri so nerazločljivi v celokupnosti in pravo ognišče pravice in svobode.

Nemški listi so prestolni govor kot zadovoljno presojevali, tudi mi smo enakih

misli. Desna stranka ima močne klube, ustavoverci nemajo še ničesa utedenega, morda se jim bo jezik zmešal in postal Babilon?

Angleži imajo v Aziji v dveh krajih krvavi posel. Afganci jih napadajo v soteskah in jim mnogo vojakov pobijajo. Birmanški kralj pa je začel uže preganjati Angleže in ondotoi angleški zastopnik moral je iz Mondalage pobegniti.

Turški sultan ponudil je avstrijskemu poslancu v Carjigradu, zvezo z Avstrijo. No še kaj tacega bi se Avstriji manjkalo, nemškutarji Madžari bili bi veseli take zveze.

V Ameriki se bojujejo divji Utahi z vojniki z jedinjenjih deržav v nekaterih krajih. Na beli reki ubili so agenta in le ženam in otrokom so prizanesli. General Merit ponudil je Indijanom mir ako orožje odlože, kar pa niso sprejeli. V južni Ameriki vojna mej Chilenci in Urugvajci ni še doveršena, ravno poroča berzovjav, da so Chilenci uzeli oklopnico *Huaskar* Urazvojem, to je ona ladija ki je pokončala Chilencem več brodovja.

Domače stvari.

Odbor političnega društva Edinost predstavil se je gosp. c. k. namestniku pod vodstvom predsednika g. Nabergoja v čertek in je bil prav prijazno sprejet. G. Nabergoj je pozdravil namestnika jedernato rekoč, da je društvo za brambo narodnih pravic, zraven pa lojalno in zvesto. Namestnik omeni, da je čul o pridnem delovanju društva in nje zaderžaja. Ko je predsednik predstavil posamezne odbornike, razgovarjal se je z vsakim. Primožicu je omenil, da Rojan napreduje, da bo tam stal del lepega mesta, Sterleta je omenil njegovega ranjkega očeta, ki je bil finančni svetovalec. Tajnika Dolinarja prašal je če mu tajništvo društva mnogo prizadene in uredovanje „Edinosti“. Dekana Jana je prašal in pozvedil za lego Doline. Delenu iz Sežane rekel je, da se Sežana povečuje in množi in Purča iz Repen če je dobra tergatev i. t. d.

Oznanilo. Vsi tisti udje „Slovanskega podpornega društva“, kateri še niso svojih kujuzič prejeli, vabljeni so, da se sami potrudijo k društvenemu denarničarju g. F. Žitku (Corsia Stadion, št. 1) da jih sprejmejo. Tudi so vabljeni vsi Slovani v Trstu, da pristopijo kolikor prej v društvo, da začne krepko svojo delovanje. Odbor.

Domači delavci, kateri se vedno v naše uredništvo pritoževati hoditi, bodite pomirjeni, kakor smo zvedeli iz dobrega vira, namerava se, v uladuih krogih, vendar le stvar, temeljito v roke uzeti. Priporočamo vsem domačim delavcem največjo mirno zaderžanje in spoštovanje vsake narodnosti. Zraven pa tudi moško obrašanje povsod. Ako se pa komu v kaki zadevi krivica zgoti, smo vedno pripravljene navesti pota, po katerih se zadostenje dobi. Slavni Vladi pa priporočeno rešiti prej ko je mogoče delavske razmere.

Na Opčini se dobro kažejo nasledki o volitvah kapovilov, s tem, da si skoro ne morajo vode dobiti. Vode primanjkuje in kapovila stiska kolikor je mogoče, da prihrani tržaški občini stroške. Magistratovci ne gledajo na to, kadar gre za njih lakomnišljenost mečejo tisoče skoz okno. Zakaj ste poslušali Daneva, zakaj niste izvolili moža, ki zna pokazati magistratu tudi zobe? Zdaj pa imate kar ste hoteli.

Zunaj Križa ni nobena vas v okolici tako po magistratovem duhu uladana ko Opčine in to ni nobena čast za Opence, reklo se je, da zunaj nekaterih malih mož, nosijo drugi glavo v vreči in tako je.

Okoličani ne bodite za smet in podlogo drugim. Tolikokrat smo opominjevali, da vse prošnje in druge spise na magistrat in sploh na vsaki urad pošiljajte le v slovenskem jeziku ne v laškem. Sramotno je, da še vedno vse v laščini pišite, da se vam potem smeja in pravijo, da smo *šcavi*, to je njih sužni. Vendar bi enkrat morali k spoznanju priti da mora to sramotno hlapčevanje nahati. Kadar se narodnjaki na magistratu pritožujejo, vedno se jim naprej meče, da ni potreba narodnih uradnikov zaradi dveh ali treh, saj okoličani radi vse v laškem jeziku pošiljajo in sprejemajo i. t. d. Kaj poročajo o nas naši sosede Kranjci in Goričani?

„Società di mutuo soccorso in Trieste“ se zove neko najstarejše društvo v Trstu, kterege udje so večinom Slovenci. V nedeljo so imeli ravno družbeniki v neki gostilni pri sv. Andreju privatni shod in pogovor o njih zadevah. Kakor se je iz pogovorov čulo, uladala je velika nezadovoljnost mej družabniki „vsled nereda in neizvrševanja ravnopravnosti v društvu“. Bil je nek ud izbrisan iz družbe, ker jo nekoliko jezno govoril vsled pripoznanja, kot neozdravljiv. Čudimo se družabnikom, ki jih je skoraj 2 tretjini Slovencev, da imajo tak laški odbor, ter, da si ne izberejo prostovoljno svojih zastopnikov v družbo. Naj pomislijo domačini, da je tudi za nje prišel čas, da se prebude. V društvu je vsak enak in pravice so za vse iste. Zatoraj pa bi mi svetovali slovenskim delavcem biti pozornim povsod in ne spati, kakor dosedaj, da so nam ptujci po ramah hodili in bili njih podloga sebi v škodo in sramoto.

Pontebška železnica se je danes slovesno odprla in prometu izročila, veže Terbiž z laško železnico. Koliko škode je Avstriji ta železnica naredila uže s tem, da bode toliko več blaga šlo na Benedke mesto na Trst. Koliko let sem, se Terzačani poganjajo za novo železnico, ki bi iz Trsta naravnost na Dunaj cez Koroško peljala, to da brez uspeha, ker so pri uladi taki, kateri južno železnico podpirajo, za druge se pa ne zmenijo. Južne železnice delničarji so bogati židji oni umejo kolesa mazati da raji ulaki po starem tiru derče. Uboga Avstrija dokler boš imela take zdravnike okrog sebe bodeš šla rakovo pot.

Bralno društvo se snuje v Gorjah na Bledu, z veseljem pozdravljamo vsi na-

rodnjaki ta korak gorjanskih rodoljubov. Ako pomislimo da je blejska okolica raj kranjske dežele, ondoto ljudstvo je pa v narodnem oziru daleč za drugimi Kranjci, treba je, da vsak nekoliko zbužen rodoljub in častita duhovščina vse sredstva porabi, da se napravi v blejskem okraju res koristno narodno ognjišče. Vsi premožnejši rodoljubi, pa naj podpirajo to poduzetje na vso moč, g. Černetu pa kličemo „Naprej zastava Slave“.

Ptičji lov v naši okolici se od leta do leta mnogi, postopachi zahajajo leto in dan zlasti pa v jeseni se svojim orodjem v okolico in love dobrodelne ptice, katere potem prodajajo za jedila. Več pritožb nam je došlo uže od naših kmetov o tej zadevi. Opozorujemo tu v prvi versti ulado. Magistratu take stvari tožiti je bob v steno. Tudi društvo „V obrambo terpinčenje živali“ bi moralo na to paziti. Naši Terzačani se ravnajo po laškem receptu, kajti Lahi po zimi vse živali, ki se od nas na Laško v gorkejšje podnebje podajo, polovijo pojedjo zatoraj je vedno manj tičepevcov in drugih ptičev ki nam gosence in škodljive merčese pokončujejo. Naj bolje bi bilo, da okoličani takim tičjim lovcem pokažejo pot od kodar so prišli. Jemljite izgled Nabrezincev, tam vsacega po zandarjih ugrabijo in mora kazen plačati, kdor ptiče lovi.

Pozor pred goljuhi, kateri lazijo okrog s ponarejenimi obiskovalnicami in drugimi pismi, da izvabijo denar. Gospodine ki ste doma, kakor tudi posli, ne dajte se premotiti, če vam kedo kaj prinese, ki ga ne poznate in hoče kaj imeti, bodi si pismo ali listek, prepričati se je treba prej, ker drugači je prepozno.

Ustrelil se je v persa s samokresom nek Lah iz Turina pred postajo v novem vertu. Nesli so še živega v bolnico, kjer se bode težko ozdravil.

Razne stvari.

Glasilo dalmatinske narodne stranke nij veselo poročila, da vlada baje misli skrčiti število višjih sodišč. Ker bi potem utegnulo prestati i dalmatinsko višje sodišče, Dalmačija pa s Kranjsko vred priklopiti se tržaškemu prizivnemu sodu, boji se „N. L.“, da bi bilo še manjše upanje na uvajanje hrvaščine v sodne urade. Za nas bi bila v narodnem obziru taka naredba menda precej vse jedno; česa nam je z Gradca pričakovati, to vémo — prememba nam more le koristiti, slabše ne bo.

Realnega gimnazija v Sarajevu prvi razred se ima odpreti dne 3. novembra 1879. „Bosansko-Hercegovska Novine“ prinašajo dotično „naredbo“ zemeljske vlade za imenovani deželi, v katerej se označuje zadača novemu učilišču, ter se naznanja, da bode ta javni gimnazij imel 4 razrede. Vzdržavala ga bode vlada. Učevni jezik je bosenski in sicer z latinskimi črkami. Predmeti, v katerih se bode poučevalo, so: a)

religija za vse 4 različne vere, b) zemeljski jezik, c) nemški jezik, d) zemljepis in povestnica, e) matematika, f) naravoslovne znanosti, g) prostoročno risanje, h) telovadba, i) turški, arabski in perzijski jezik (neobligatno). Razen teh predmetov, učili se bodo dijaci, ako bodo roditelji to zahtevali, počeni s prvim razredom latinsčine, in od 3. razr. dalje grščine in francoščine ter petja. Ravnatelja imenjuje na predlog zemeljske vlade ministerstvo, a učitelje zemeljska vlada na trojni predlog ravnateljev. Plača ravnatelju s prikladami je 2100; štirje učitelji, katerim je dokazati, da so avstro-ogerski državljani in da so pred komisijo v našem cesarstvu napravili izpit za srednje šole, dobivali bodo plače stanovnine in doklade po 1500 gld. Šola se pričinja na sarajevskem realnem gimnaziju z dnem 1. oktobra vsakega leta, a končuje v dan 31. julija. Razen petkov, nedelj in praznikov trajajo počitnice vsako leto po dva meseca. Na konci vsakega leta se imajo dijaci podvreči izpitu. Šolnina je določena po 8 gld. na leto. Sirove siromašnih roditeljev, kateri se posebno odlikujejo se svojim vedenjem in marljivostjo, oprasča na predlog ravnateljev od plačanja šolnine zemeljska vlada.

Sleparija z doktoratom. Znano je, da razna nemška vsenučilišča sleparijo s podelitvijo doktorskih diplomov. Ti se dobé brez posebnega truda; če je kdo le kaka dva semestra poslušal tri stroke, ali pa še tega ne. Brez velicega truda si je mogoče pridobiti toliko znanosti; kolikor je nemški profesorji za doktorat zahtevajo, posebno radi skoz prste pogledajo pri inostrancih. Na Ruskem so taki diplomanti do zdaj veljavo imeli; zdaj pa jim misli ruska vlada vsako veljavo vzeti, ker vidi, da se na Nemškem narejeni doktorji nikakor ne morejo meriti z onimi, ki pridejo iz ruskih visokih šol.

Košut o judih. Nek srbski profesor je govoril s Košutom. O Andrassyu misli Košut, da ne bo odstopil, temveč da bo kmalo zopet stalno prevzel vodstvo zunajnih zadev. O judih pa je rekel slavni revolucionar, da se jim polna politična enakopravnost tako dolgo ne sme dovoliti, dokler se sami ne spojijo popolnoma z narodom, med kterege se naselje. Na Francoskem in Laškem se judje ne ločijo od drugih ljudi po ničem, ko samo po veri. Drugače pa je na Ogerskem, Srbskem in Rumunskem. Tam se ne smatrajo za Ogre, Rumunce ali Srbe, tudi ne govore deželnega jezika, ampak se poslužujejo večidel nemščine in se v teh deželah le mudijo zaradi dobička, sicer pa za dotične narode ne marajo in svoje politične pravice zlorabijo le v sebičen namen, ter skušajo na postavodajo toliko vplivati, da njihovim spekulacijam ugodna. — Košut tedaj odobruje postopanje rumunske vlade na sproti judom.

Za tiste, ki ruski znajo. Ravnokar je izšel prvi zvezek rusko-nemškega slovarja Pavloskega v Rigi v drugi izdaji. I zvezek, ki ga obsega 1100 strani, stane 5 rubljev 50 kopék; drugi zvezek izide pri-

hodnje leto. Nedavno je izšel tudi angležko-ruski slovar. Francosko-ruski slovar od Maharova stane 5 rubljev. Slovansko blagotvoriteljno občestvo v Petrogradu pripravlja obširno in popolno izdajo srbsko-ruskega slovarja.

Ministru Taaffeju je mestna občina v Krškem na Dolenjskem poslala adresno, v kateri ona odobruje grofa Taaffeja spravljivo delovanje.

O vinskej letini v Dalmaciji poroča „N. L.“, da bode povse boljša, kakor se je v obče mislilo. Saj je ljudem tudi treba je, ker so sicer tako ubogo malo pridelali, da lakota žuga deželi.

Gospodarske stvari.

Kako se dobro kiselo zelje naredi. — Zelje, ki se je s polja domu pospravilo, se ne sme brž v kadi zrezati, ampak pustiti se mora, da se najmanj kakih štirinajst dni na prikladnem mestu obleži. Za kiselo zelje je pozna sorta bolj priležna ko pa rana ali pričajtna. Na dalje se zelje ne sme predebelo zrezati. Vzame se potem jednakoširoka kad ali posoda, najboljša je iz hrastovega lesa, ker taka najbolj dolgo trpi in ne toči. Velika naj bode po potrebi. Posoda se postavi na prilično mesto, najboljša v suho klet, v kateri je kolikor mogoče čist zrak. Ko se začne zelje rezati, se vzame na 100 litrov rezanega zelja, 1¼ kilograma soli, 100 gramov kumine, 50 gramov novih brinjevih jagod, ki se mora vse prav dobro med seboj pomešati, potem jedna kutina, ki se na tanke drobljance zreže. Potem ravnaj takole: Najprej se vsuje okoli 30 litrov rezanega zelja v posodo, ta plast zelja se trdno stepta, na njo se potrosi plast gori povedane začimbe, na kar zopet plast rezanega zelja sledi, ki se zopet trdno stepta, z začimbo potrosi in tako naprej, dokler da je posoda polna. Vode ni nič treba. Na to se zelje v posodi s primernim pokrovom pokrije, prav težko obloži s težkim snažnim kamenjem. Zdaj se zelje najmanj 4 tedne pri miru pusti. Pod gornjim robom posode, ko se je zelje že vsedlo, se luknja izvrti, da more nepotrebna in odvišna voda skozi njo odtekati. V štirih k daljšemu v petih tednih je zelje godno, se odvezne, s čisto, laneno rjuho pokrije in zopet obteži. Ko se v zelju ne dela več voda sama ob sebi, se nje, ko se je zelje primerno obtežilo, toliko čiste nalije, da blizo 3—4 centimetre visoko nad zeljem stopi. Zelje se mora pa vsakokrat, ko se kaj iz kadi vzame, osnažiti, obtežiti in politi. Če bi bilo pa to komu presitno in premudno, se ga more nekoliko več na enkrat, kolikor se ga pač na teden potrebovati misli, iz kadi vzeti, ki se sme sicer manj obtežiti, pa obtežiti se vendar mora. Tako narejeno zelje se na hladnem in suhem kraju drži več let in ne zgubi nič niti na okusu, niti na dobroti. Snaga pa je pri narejanju in hranjevanju zelja neobhodno potrebna reč.

Kako rijaste madeže iz lanenine čisto odpraviti. — Raztopi se nekaj malega kositerjeve soli ali kositerjevega klorira (Zinn-salz, Zinnchlorür) v vodi in z vodo se rijasti madeži v lanenini peró. Brž ko so se madeži izprali, se mora pa lanenina dobro v čisti vodi izplakniti, sicer bi imenovana raztoplina lanenini škodovala. Tudi oksalna kislina in sol iz zajče ali kisle detelje se sem ter tje rabi za izpiranje železnih madežev iz lanenine, vendar pa ti dve stvari ne odpravljate tako naglo madežev, ko prej povedano sredstvo. Če se pa po železni riji onemadeževana lanenina dobro zmoči in potem v prav čisti kositerjevi žlici v močni raztoplini oksalne kisline izpira, tako to odpravljanje železnih madežev močno pospešuje. Kositer namreč tudi tukaj na taki način mnogo pripomore.

Književnost.

V zalogi Ign. Kleinmayer in F. Bamberg so ravnokar izšle lepe in mične knjižice, vsaka ima lepe barvane podobe in so za našo mladino prav pripravne. Knjižice so te-le: „Pravljica o Pepelki“ (Aschenbrödel). „Pravljica o obutem mačku“ (Gestietelter Kater). „Pravljica o rudeči kapi“ (Rothkäppchen). To so knjižice s podobami v osmerki, kojih knjižici je 25 kr. Dalje se dobivajo: „Pepelka“ (Aschenbrödel). „Sne-gulčica“ (Scheewittchen). „Trnjeva rožica“ (Dornröschen). Pravljice v čveterki z lepimi podobami v barvah. Cena vsakej pravljici 25 kr. Razprodajalcem se dovoljuje rabat.

V štacuni **Ivana Valenčiča**, po domače „pri Slovencu“, nove ulice št. 39, dobiva se vsake verste manufakturnega blaga, kotonine, frustanja (barhenta) plavine, vsake verste robcev (fačolov) in drugih stvari po prav nizki ceni.

Kleparsko delalnico

je odperl

I. GODINA

v ulici

(Corsia Giulia, hiša Finsterwald)

in

prevzame vsake verste kleparskih del in poprav.

Vsem č. č. gospodom, kateri so me v prejšnjih prostorih gostilne „pri konjiču“ počastili, naznanjam, da sem prevzel „narodno pivarno“ zraven kavarne Bot prej *Progresso*. Imel bom vsakovrstna dobra vina, teran, refosk, bersamin okusno pivo, kakor dobro kuhinjo in točno postrežbo priporočam se č. č. občinstvu.

Janez Jerina
gostilničar.

Naznanilo.

Dovoljujeva si nljudno ponuditi najinih voščenih sveč P. N. ter opozorjeva, da je najina livarna sveč zunaj mesta, s čemur si prihraniva mestno užitnino, — zato sva v prijetnem položaju, našim cenjenim naročnikom **zmeraj** ceneji postreči, kakor naju soverstniki v mestu, ne da bi bilo blago zato slabeji.

Najine sveče so izdelane s čistega **naj** lepše beljenega čebelnega voska, za čigar **popolno čistost in izverstno terpežnost** v gorenji sva **poroka**, ter jih imava enako kot družih voščenih izdelkov zadostno zalogo, zato moreva **zmeraj** nemudoma z dobro vležanem blagom v polno zadovoljnost postreči.

Najine sveče se ne odpapajo, se nikdar ne kade in gore z mirnem lepem plemenom ter imajo nad to veliko prednost, da jih ni treba nikdar vsekvti ker ves stenj sam pogori.

Se prosi naju z Vašimi cenjenimi naročili počastiti ter se prepričati, da so najine sveče boljše in vrednejše kot vsak drug izdelek.

P. & R. Seemann,
v Ljubljani, Gradišči, Vegova ulica št. 8.